

E-kirjojen lukulaitteet tulevat, olemmeko valmiita?

Posted on [14.7.2010](#) by [helehilt](#)

E-kirjojen lukulaitteet yleistyvät maailmalla sekä oppimisympäristöissä että tavallisessa arkielämässä. Lukulaitteet luovat oppijoille uudenlaisen oppimisympäristön. Arkielämässä lukulaitteiden ominaisuuksia voi hyödyntää vaikka lentokentillä oman matkustuksen lähtöselvityksessä tai uutisten seuraamisessa missä päin tuhkakilvet liikkuvat. Hienostuneimmat e-kirjojen lukulaitteet mahdollistavat uutisvirran seurannan ja pääsyn Internetin valtavyylle. Näitä lukulaitteiden ominaisuuksia ovat hyödynnettävissä vaikka hotellissa etelän lomamatkalla.

Missä mentiin e-kirjojen lukulaitteiden osalta Edinburghin UKSG konferenssissa?

Kävin kuuntelemassa huhtikuuisessa Edinburghissa UKSG -konferenssissa Alison Brockin esitystä e-kirjojen lukulaitteiden tutkimusprojektista matkapuhelinystävällisessä kirjastossa. Open University ja Cranfield University ovat mukana tutkimushankkeessa, jossa selvitetään: miten opiskelijoiden opiskelutottumuksia e-kirjojen lukulaitteiden suhteen; minkälaisista sisällöistä lukulaitteissa on tarjolla heille ja miten tämä palvelee kirjastopalveluiden kehittämistä.

Tutkimushankkeen ”koekaniineina” oli 6 henkilöä kustakin yliopistosta ja heille annettiin lukulaitteista testattavaksi 4 Sony PRS-505 ja 2 iPod Touch (8GB). Lukulaitteet annettiin koehenkilöiden käyttöön kolmeksi kuukaudeksi (elo- ja lokakuun ajaksi 2009). Ennen testausta koehenkilöiden mielikuvat lukulaitteista olivat tällaisia: vähemmän kannettavana muistiinpanovihkoja, läppäreitä, kirjoja yhden laitteen sijasta. Sonyn laitetta testihenkilöt pitivät hyvänä lineaarisella tavalla esitetyn tekstin lukemisen apuvälineenä. Apple 2 iPod Touch oli yleisarvosanaltaan ”kiva härpäke”, kooltaan hyvin menossa hyvin kulkevaa taskukokoa, sivujen kääntäminen sujuu äärimmäisen helposti kosketusnäytöllä, värilliset sivut olivat helppolukuisia. iPod- lukulaitteen heikkoutena pidettiin sitä, että sopivaa sisältöä ei oikein tahdottu saada laitteesta. Lukulaitteiden sisällöt olivat luonteeltaan narratiivista fiktiota eikä akateemista tekstiä. Tämän suhteen odotetaan, että iPad laitteen tultua markkinoille tilanne muuttuu toiseksi.

Opiskelijat toivat ihanteellisen e-kirjojen lukulaitteen omaavan näitä ominaisuuksia:

- näyttö A4-A5 kokoa
- kosketusnäyttö
- mahdollisuus tehdä korostusmerkintöjä tai muistiinpanoja
- mahdollisuus muodostaa yhteys Internetiin
- toivottiin käyttäjäystävällisyyttä siirrettäessä nopeasti sisältöä laitteeseen
- edullisempaa laitteen vähittäismyyntihintaa

E-kirjojen lukulaitteiden yleistyessä yhtenä kirjastopalvelumuotona lisääntynee opiskelijoiden neuvontapalvelut e-kirjojen sisältöihin sekä neuvottelut parempien lisenssiehtojen saamiseksi kaupallisten e-kirjojen sisältöjen saatavuuteen. Samantyyppisiä tutkimushankkeita on meneillään Pennsylvania State University Libraryssä, North West Missouri State University, Princetonin yliopistossa ja the Darden School of Businessissä (University of Virginia).

Lukulaitteet haastavat oppimisen sekä oppimis- ja tiedonhakutavat

E-kirjojen lukulaitteiden yleistyminen haastaa oppimisen ja oppimistavat, jolloin tutkimuksen muutos on väistämätöntä. Lukulaitteiden käyttötavat ovat tuttuja tietokannoista tietoasiantuntijoille, sillä ne ovat hakutoimintoja, laskemista ja navigointia. Näiden toiminto-ominaisuuksien perustana on metadata ja kartoittaminen (mapping). Lukulaitteet sopivat erinomaisen hyvin kirjojen ja lehtien lukemiseen, omien korostusmerkintöjen tekemiseen. Wikien ja Internet-sivustojen selailu onnistuu niin ikään. Lukulaitteiden avulla opiskelijoilla on mahdollisuus saada käyttöönsä aineistoja, jotka ovat heitä varten vasten linkitettyjä. Elektroninen tieto on linkitetty laitetta varten avoimella arkkitehtuurilla. Linkitetyn tiedon periaatteisiin kuuluu, että käytetään url-osoitteita.

Kuinka nopeasti lukulaitteet ovat yleistyneet Suomessa

Turun kaupunginkirjastossa on kokeiltu viime lokakuusta alkaen kahdeksaa laitetta ja kolmea eri mallia. Espoon kaupunginkirjasto sai huhtikuussa 30 laitetta. Laitteita on hankittu Helsingin yleisiin kirjastoihin n Helsinki kymppiin ja pääkirjastoon Pasilaan yhteensä kymmenen laitetta, mallia Sony E-Book Reader Touch. Malmin sivukirjastossa on kokeilukäytössä viisi laitetta mallia Cybook Opus. Odotan innolla kesälomaani ja elämysmatkailua e-kirjojen lukulaitteiden maailmaan ennen kuin ne rantautuvat tieteellisiin kirjastoihin ja muihin erikoiskirjastoihin. Tutustuttuani näihin laitteisiin odotan kiinnostuneena, koska Applen iPod lukulaite tulee markkinoille. Stockmannilta kerrottiin, että odottavat niitä kauppoihin mahdollisesti ensi syksyksi.

Kirjoittaja:

Taina Sahari

kirjastonhoitaja

Helsingin yliopiston kirjaston hankinta – ja metadatapalvelut

Linkkejä:

UKSG Conference Edinburgh 2010: http://www.uksg.org/event/conference10/breakout_sessions/

YLE/Uutiset: http://yle.fi/uutiset/tiede_ja_tekniikka/2010/04/e-kirjojen_lukulaitteet_yleistyvat_1605607.html

Espoon kaupunginkirjasto: <http://www.espoo.fi/default.asp?path=1;28;29;37412;37482;122036>

Helsingin kaupunginkirjasto: <http://www.lib.hel.fi/fi-FI/e-kirjanlukijat/>

iPod Apple lukulaitteesta: <http://theothermacblog.com/?p=156>